

Telefon št. 30-40

VOJNI INVALIDI

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega 25. v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 1 Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, št. Peterska vojašnica. Telefon št. 30-40.

O novem pravilniku in reviziji trafik.

V zadnjem času se mnogo govori o tem med našimi trafikanti. Treba je, da spregovorimo tudi mi nekaj, ker so trafike po zakonu vezane na predpravice vojnih žrtev.

Nov zakon o monopolu je izšel že pred par leti, sedaj pa se pripravljajo pravilnik, ki namerava urediti natančnejše pogoje za oddajo trafik in njihovo izvrševanje v občeh, zlasti pa, kar je za vojne žrte najvažnejše, tudi njihovo revizijo.

Pred vsem bi bilo dobro, da bi monopolska uprava pripustila k ureditvi tega vprašanja predloge našega združenja, ker je velik del trafikantov vojnih žrtev, pa tudi je v bodoče treba njihovo zaščito boljše urediti.

Prvenstvo, katero daje invalidski zakon, je bilo treba drugače upoštevati.

Do sedaj so se vojne žrtve vedno pritoževale, da jim prvenstvo prav malo ali celo nič ne koristi, pri sedanjem načinu v podeljevanju trafik.

Nezaščiteni oseba je zaprosila za novo trafiko in invalidsko združenje je predlagalo invalida ali vdovo. Dotični si je poiskal v bližini lokal, potem pa sta dobila trafiki predlagani invalid ali vdova in tudi dotična nezaščiteni oseba. Mesto ene sta nastali dve novi trafiki. Pri tem se ni nič oziralo, katera izmed njih bo mogla živeti. Ker sta invalid ali vojna vdova zaščiteni, bi se moralo gledati, da samo njima ostane trafika. Gotovo sta jo prosila zato, da se bosta mogla preživljati.

Ako pa je invalid ali vdova predlagala, da naj se ta ali ona nepotrebna trafika v njeno korist ukine, se to ni zgodilo.

Na ta način je nastalo povsod toliko trafik odveč, da jih ravno takim ni bilo mogoče obdržati, ki se od njih preživljajo.

Tako je smatrati, da vojne žrtve prav za prav niso imele zaščite, ker so poleg njih tudi nezaščiteni dobivali trafike, katerih pa se ni dalo ukiniti.

Pri teh razmerah so postale trafike v veliki večini le postranski zaslužek trgovcev in gostilničarjev, ne pa življenjsko sredstvo za zaščiteni.

Vse to je naposled pokazalo potrebo, da je treba trafike revidirati in zmanjšati njih število.

To se namerava z novim pravilnikom zgoditi. Baje bodo postavljene po večjih mestih posebne komisije, ki bodo zbirale podatke in predlagale ukinitve. Tako revizijo in obči razpis nezaščitenih trafik za vojne žrtve smo imeli v letu 1922.

Sedanja revizija pa se ne vrši radi vojnih žrtev in je vprašanje, kako se bodo trafike ukinjemale.

Na vsak način je treba upoštevati določilo zakona o prvenstvu vojnih žrtev. Vojni žrtvi se trafika ne more ukiniti.

Razumljivo je, da se za to vprašanje interesira v prvi vrsti Udruženje trafikantov, ki je gotovo stavilo razne predloge. Toda Udruženje trafikantov, gotovo ne bo delalo v tem oziru razlik med trafikanti. Baje se misli ukiniti vse nove trafike, ki so nastale po letu 1931, ali pa ako stoje preblizu druga od druge. Kljub temu pa se trafik vojnih žrtev vendar ne bo smelo ukiniti.

Udruženje vojnih invalidov za Dravsko banovino je že večkrat protestiralo proti načinu postopanja z vojnimi žrtvami glede trafik, toda se stvar vendar ni uredila.

Sedaj, ko je to vprašanje postalo aktualno, zahteva, da se mora za vojne žrtve boljše urediti, kajti kakor je zgoraj obrazloženo, je njihova zaščita nezadostna.

Iz tega vidika in pravičnega socialnega stališča je treba pri urejevanju trafik upoštevati sledeče:

1. Razpisati bi bilo treba sploh vse nezaščiteni trafike, zlasti one, katere se izvršujejo poleg drugih poslov (trgovine in obrti).

2. Razpisane trafike naj bi se podelile drugim vzdrževanja potrebnim reflektantom, v prvi vrsti vojnim žrtvam.

3. Nepodeljene razpisane trafike naj bi se ukinitile.

4. Nove trafike naj bi se podeljevale le ako je ugotovljeno, da imajo vse obstoječe trafike v dotičnem kraju ali ulici eksistenčni minimum, ki bi ga bilo določiti po višini procentov od dohava.

5. Trafike bi se podeljevale v prvi vrsti vojnim žrtvam.

Na ta način bi prišla zaščita vojnih žrtev kakor jo zakon misli in daje, šele v poštev. Pri današnjih razmerah pa tega ni, ako vsak neomejeno dobi trafiko.

Nekaj pojasnil.

Večkrat je treba z našimi člani in članicami obravnavati različna vprašanja, za katera žele pojasniti. Zato hočemo zopet pojasniti nekoliko zadev vsem čitateljem, da se bodo vedeli ravnanati.

Dostikrat se invalidi ne brigajo, ako jim nastanejo v družinah ali pri premoženju spremembe.

Po § 42 inv. zakona je vsak dolžan tudi sam prijaviti vse spremembe, na primer, ako dobi drž. službo in mu invalidnina več ne pripada, ako dobi samoupravno službo, da mu pripada le pol invalidnine, ako mu doraste ali umre kak družinski član, za katerega potem ni več upravičen prejemati, ako se premoženje in davek poveča itd.

Invalidski zakon ima za to občutno kazen, namreč izgubo vseh pravic, ako kdo ne prijavi takih sprememb in neupravičeno nadalje uživa ugodnost. Zato se ni zanašati samo na oblastva, da bodo sama našla spremembo, ker lahko invalid za vedno občuti posledice. Odvzem vseh pravic pomeni, da dotični nima niti zdravljenja ali ortopediranja.

Popolnoma nepravilno se pojmuje tudi zaščita otrok ali sirot.

Po invalidskem zakonu je otrok ali vojna sirota zaščiteni samo do 16. leta starosti.

Le ako študira srednjo šolo (gimnazijo, meščansko šolo, učiteljsko, obrtno šolo itd.), potem je zaščiten nadalje, toda ne več kot do 24. leta starosti.

Obrtni učenci, tudi ako študirajo nadaljevalno šolo, ne dobivajo doklad preko 16. leta in niso nadalje zaščiteni. Za doklade onim, ki študirajo, je treba vsakega pol leta predložiti finančni direktorji potrdila šol.

Še vedno pa mislijo dotični, ki imajo pohabljeni in nesposobne otroke, da isti uživajo zaščito preko 16. leta skozi celo življenje.

Po prejšnjih invalidskih zakonih je bilo tako določeno, sedaj pa ni več. Pohabljeni otroci nimajo po 16. letu starosti prav nobene zaščite več. Kajti § 34 inv. zakona pravi, da uživajo zdravljenje in ortopediranje le sirote, »kar jih je zaščitenih s tem zakonom«. Zaščiteni pa so le do 16. leta, ker niso navedene v zakonu nobene izjeme.

Večkrat prosijo kdo n. pr. za svojega 18 ali več let starega sina ali hčera, da bi se ga kam spravilo.

Ker pri tej starosti nima nobene zaščite več, se mu ne more ničesar doseči.

S trafikami bi se preskrbelo mnogo vojnih žrtev in bi se na drugi strani zmanjšala potreba podpiranja po invalidskem zakonu.

Treba je upoštevati, da trafiko skoro vsak lahko izvršuje, ker jih imajo celo slepci.

Svarimo pa ob tej priliki naše vojne žrtve pred špekulanti.

V časopisih, zlasti izven naše banovine se poroča, da nekateri prodajajo svoje trafike.

Trafika se sploh ne sme prodati, ker ima pravico za njo samo dotični osebno, kateremu je podeljena.

Gotovo hočejo oni, kateri mislijo, da jim bodo trafike ukinjene, izkoristiti priliko in nekaj zaslužiti.

Vojnim žrtvam ni treba kupovati odstopa trafik, ker jih morajo po prvenstvu itak dobiti.

Pač pa naj se vojne žrtve pobrigajo, da bode pri eventualnem razpisu mogoče doseči, dobiti v roke take trafike, ki so jim za existenco potrebne.

Večkrat se pripeti, da invalidi ne vedo, kako dobiti popravila protez ali ortopedične pripomočke sploh, ako nimajo še nobenega rešenja po novem invalidskem zakonu.

K prošnji na protezno delavnico se zahteva, da morajo predložiti rešenje višjega invalidskega suda, ali divizijskega suda, ali pa odrezek, da redno prejemajo invalidnino.

Nekateri pa nimajo nobene teh stvari.

Več zadev je bilo še po prejšnjem invalidskem zakonu nerešenih iz različnih vzrokov, n. pr. obnova postopanja, tako da so predmeti še skozi in skozi sporni. Dotični seveda nimajo rešenj, nekateri niti še po prejšnjem invalidskem zakonu.

Vendar pa imajo tudi taki invalidi po § 93 inv. zakona pravico do zdravljenja in ortopediranja. Dotični naj vložijo kar prošnje na protezno delavnico v Ljubljani za proteze in naj navedejo, zakaj njihovi predmeti še niso rešeni in da nimajo še nobenih listin po novem inv. zakonu.

Protezna delavnica se v takih slučajih uradno obrne na invalidsko sodišče in ako isto sporoči, da predmet ni negativen, pač pa da se iz raznih formalnih zadržkov ne more rešiti, potem se dotičnim brez nadaljnjega nudi ortopediranje.

Ne dobijo pa nobenih protez taki invalidi, ki so iz kakršnegakoli vzroka reducirani.

Sicer je nepravilno, da se niti popravila protez ne nudi vsled kazni in je to vprašanje važen predmet bodoče revizije invalidskega zakona, vendar pa se za zdaj ne da ničesar napraviti, kvečjemu ako dotični invalidi zaprosijo Kr. bansko upravo v Ljubljani, če jim more izjemoma dovoliti ortopediranje.

Važno je nadalje sledeče pojasnilo za vojne vdove, odnosno družine in tudi stariše umrlih invalidov.

Pogosto niti ne vedo, za katerimi umrli invalidi se sploh dobiva pomoč.

Zato pojasnjujemo, da se za umrli invalidi, ki so imeli manj kot 60% nesposobnosti, sploh ne dobi invalidnine (pokojnine). To je tudi razumljivo, kajti ako le oni invalidi od 60% naprej dobivajo doklade za družino, ima tudi samo tak družina pravico do nadaljnjega zaščite po njihovi smrti, ne pa ako družina sploh ni bila nikdar zaščiteni.

Pač pa se seveda dobi za vsakim invalidom pogrebne stroške.

Zelo površne pa so družine umrlih invalidov pri prijavi. Važno je, da pazijo na rok prijave, kajti drugače brez-

pogojno izgube vse nadaljne pravice in se ne dá potem, ko so že zamudili, prav ničesar več doseči.

Po § 41 inv. zakona se morajo družine (vdove, ali same sirote, ali starši), ki prihajajo v poštev za priznanje pokojnine po umrlih invalidih, javiti invalidskemu sodišču najkasneje v dveh mesecih po smrti invalidovi.

Če pa se vdova, ki je brez otrok in ki vživa pokojnino po umrlem invalidu vnovič omoži, dobi odpravnino v obliki dvoletne pokojnine, to pa samo, ako se v 15 dneh po poroki prijavi.

Navadno se nič ne pazi na te roke, potem pa vdove in družine tarnajo, ko so vse izgubile.

Čudno, zakaj pravi zakon samo: »vdova vojnega invalida«?

Na ta način vdova po padlem med vojno nima pravice do te odpravnine in ravno tako tudi ne do izbiranja pokojnine, ako se omoži z drugim invalidom, po njegovi smrti t. j. pokojnino prvega ali drugega invalida, ker zakon določa tudi izrecno samo za vdovo vojnega invalida.

Če se torej vdova padlega brez otrok omoži, nima ničesar več.

Vzemimo konečno še ločene žene.

Po § 44 inv. zakona ima ločena, ki ima z ločenim invalidom otroke in se poverijo njenemu skrbstvu šele po invalidovi smrti, pravico do pokojnine, to pa tudi samo v tem slučaju, ako so otroci še zaščiteni.

Pred smrtjo invalida, ali v vsakem drugem slučaju pa nimajo ločene žene prav nobenih pravic.

Tako smo obdelali tudi to vprašanje, ki je marsikaterim popolnoma neznano in nepojmljivo.

Končno vzemimo še eno vprašanje, ki je tudi za nekatere zelo opasno, t. j., ako se izselijo v inozemstvo.

Invalidski zakon določa, da se ustavi invalidnina onim, ki se izselijo iz naše države.

Stavlja pa pogoj, da se invalidnina in zaščita sploh, dobi nazaj le, ako se izseljenec povrne nazaj za stalno domov najkasneje po dveh letih po odhodu.

Nekateri zaščiteni, zlasti v obmejnih krajih, ki imajo sorodnike tu in preko meje, se zelo radi preseljujejo. Pa tudi dosti jih gre za službami v inozemstvo, zlasti rudarske družine.

Mogoče mislijo, da bo toliko časa prejemal njihovo invalidnino kdo drugi. To pa ni dovoljeno in tudi pošte ne smejo dajati drugim nakazil.

Oni, ki se izselijo, morajo vedno paziti na dvoletni rok povrnitve, ako hočejo biti še nadalje zaščiteni.

Septembske žrtve.

Minulo je 25 let, odkar so se v Ptuj in Ljubljani odigrali septembski dogodki. Pred kratkim se je vršila proslava v spomin žrtvam, ki so tedaj padle za našo narodno stvar, zato je treba, da se jih tudi mi na tem mestu spominjamo.

Dne 9. septembra 1908 se je vršila v Ptuj skupščina CMD, katere so se tedaj udeležili mnogi naši odlični rodoljubi. Bili pa so napadeni od takratnih nemškutarjev, ki so preprečili vršitev zborovanja te naše velezaslužne narodne ustanove. V Ljubljani, središču Slovencev, je ogorčena množica protestirala proti takim nečuvnim dogodkom na naši slovenski zemlji in se maščevala s tem, da je brisala nemške napise in napadla takratni nemški »Kasino«. Iz mržnje proti Slovincem pa je takratna avstrijska soldateska navalila na množice nedolžnih ljudi, tudi žensk in otrok, jih z atakami konjenice, bajonetni ter puškami razganjala.

Pokali so strelji in obležali sta mrtvi žrtvi Adamič in Lunder. Popolnoma ne-

dolžna. Prvi star komaj 15 let. Poleg teh mnogo ranjenih.

Po 25 letih.

Jugoslovanska vojska, padli borci, današnji invalidi so maščevali tudi to po nedolžnem prelito kri.

Jugoslavija je zatrla nemško nasilje nad našim življenjem in iz hvaležnosti tedanjim narodnim borcem, posebno pa tedanjim žrtvam se je vršila v svobodnem Ptujju in v Ljubljani spominska svečanost.

Adamiču, Lundru in Vindišariju, ki je umrl pozneje v ječi, je postavljen spomenik na pokopališču, na mestu žrtve pa spominska plošča.

Vojne žrtve jim kličemo: »Čast in Slava!«

Ob 70 letnici Vuka Karadžića.

Pred kratkim je poteklo 70 let, odkar je umrl odlični srbski zgodovinar in jezikoslovec Vuk Karadžić! V njegovem rojstnem kraju v Tršiču v Podrinju so obnovili rojstno hišo, ki še danes stoji in mu postavili spomenik. Vuk Karadžić je bil oseba, ki igra v zgodovini jugoslovenskega naroda veliko vlogo.

On je seznanil zapadno Evropo z eksistenco srbskega naroda in njegovega jezika.

Na vseh mestih od uradnika do književnika se je seznanil popolnoma s svojim narodom, kateremu je dal največjo izobrazbo.

Bil je večkrat preganjan in je živel tudi radi potrebnih stikov z zapadnim svetom, največ na Dunaju. Tamkaj se je seznanil s Slovencem Kopitarjem, ki mu je dal osnovo in voljo, da se je lotil velikega prosvetnega dela.

S Kopitarjevo pomočjo je pričel zbirati besede srbskega jezika in tako je sestavil prvi »Rečnik srbskega jezika« in »Zgodovino srbskega jezika«. S svojimi pesnitvami je pokazal svetu vso lepoto srbske narodne pesmi, ki jo je črpal iz naroda.

Postal je odlični književnik in je vzdrževal pismene stike tudi z odličnimi nemškimi sodobniki, kakor Goethem, Grimmom, zgodovinarjem Raukerjem in drugimi.

Tekom svojega življenja je spisal in založil mnogo del srbske narodne knji-

ževnosti in zgodovine, ki imajo vedno neprecenljivo vrednost, pomen in zgodovino za cel jugoslovanski narod.

Zato se ga ob 70letnici smrti spominjamo.

Kaj pa invalidsko vprašanje?

Vemo, da je predvsem želja naših tovarišev in tovarišic, da bi jim vendar enkrat prinesli veselo vest, da bo predlagana sprememba invalidskega zakona rešena.

Danes smo še vedno negotovi, trpljenje zapuščenih naših vojnih žrtev pa je od dne do dne večje.

Mnogo in mnogo naših ljudi se zanáša in težko čaka izboljšanja.

Ako zasledujemo vesti, ni še nobene pravega izgleda.

Težki časi so v vsakem oziru. Slabe ekonomske prilike, šibka davčna moč naroda, to so glavne ovire.

Vendar pa nam priznanja naših neobhodnih potreb kljub temu nihče ne odreka. To nam daje vero, da se bo za nas vendar še kaj storilo.

Mi ne moramo v svojem položaju drugače kot tarnati in zahtevati.

Vsaj postopoma naj se nam da najglavnejše.

Vprašanje invalidskega zakona ne sme pasti v vodo, pač pa je treba delati na tem socialnem vprašanju, da se najde ena ali druga možnost. Vemo, da so to težki problemi, ki se jih popolnoma niti ne da rešiti, toda še težje je trpeti, kakor morajo mnogi v vrstah vojnih žrtev že leta in leta.

Marsikateri stvari v javnem življenju se dajo spraviti v sklad z invalidskimi potrebami in na ta način omiliti socialno stanje vojnih žrtev.

Težko je videti invalida, ki je telesno strit in pohabljen, pa ni več zaščiten.

To najbolj kliče po potrebi revizije invalidskega vprašanja, ki naj se enkrat vendar razmeram primerno uredi.

Vprašanja in odgovori.

Prosimo za odgovor v prihodnji številki z ozirom na sledeče vprašanje:

Vojni invalid, kateremu je izdalo invalidsko sodišče v Ljubljani rešenje št. 5251 z dne 28. okt. 1931, je plačeval l. 1931 Din 171.92 neposrednega davka. Priznalo se mu ni invalidnine, ker ni siromašnega stanja! — Čisto pravilno!

Vojni invalid, kateremu je bilo izdano rešenje št. 5256 z dne 19. junija 1933, je plačeval l. 1931 Din 175.68 Din, sedaj ga pa plača 116 Din. Od letos dalje mu po rešenju pripada invalidnina. — Tudi pravilno!

Kaj pa bi bilo, če bi zadnji zgoraj omenjeni invalid dobil rešenje že l. 1931, ko je plačeval nad 120 Din davka? — Gotovo mu ne bi priznali pokojnine.

Vzemimo, da prvi invalid letos plačuje pod 120 Din davka, kar bo skoraj gotovo verjetno, ker imata oba invalida isto posest, kot sta jo imela leta 1931. Kako bo on (namreč prvi) prišel, ko je že rešenje pravomočno, do invalidnine?

Ali je imel drugi invalid samo radi tega srečo, ker mu je bilo rešenje dve leti pozneje kot prvemu dostavljeno?

Odgovor: Merodajno je pred vsem, ako od zadnjega rešenja še ni

preteklo pol leta. Oni invalid, ki je dobil rešenje leta 1931., gotovo ne more v takem slučaju zahtevati ponovnega sojenja samo radi spremembe davka.

Vendar pa mu je mogoče doseči ponovno sojenje, ako ima vsaj 60% nesposobnosti, če zahteva ponovni pregled, ker invalidi od 60% naprej zahtevajo vedno lahko nov pregled.

Pa tudi oblast sama ali pa minister socialne politike in narodnega zdravja ima po invalidskem zakonu pravico vselej zahtevati revizijo kakega predmeta. Ako torej hoče, na invalidovo prošnjo lahko zahteva vedno uradno ponovno sojenje.

Vsekako je nepravilno, da zakon daje moč revizije le ako gre za odvzem pravic, ako pa hoče invalid v svojo korist nekaj doseči, mu ni mogoče.

To so pač nedostatki, radi katerih je nujna revizija invalidskega vprašanja tako potrebna.

Vprašanje: 100% vojni invalid Tomše Martin iz Plešivca, sem dal skozi Krajevni odbor v Šoštanju prošnjo na Kr. bansko upravo, da bi dobil obleko za svojega sina, ki je star 14 let in da bi ga oddal učiti za železničarja. Sam si

ne morem nič pomagati, ker sem popolnoma nesposoben. Prosim pomagajte, da se bo šel sin učiti.

Odgovor: Oblek gotovo Kr. banska uprava ne daje, pač pa mogoče podporo za njo. Napravite ponovno prošnjo, ker neki odgovor morate dobiti.

K železničarjem pa 14 let starih še ne sprejemajo, take nižje šole pa tudi ni, da bi se v njej pripravljali za železničarje. Pripravljani pa smo posredovati, ako bomo mogli sina spraviti kam drugam za vajenca. Za to pa nam morate poslati vse njegove podatke.

Podatki

iz natečaja za prejem gojencev v vojno muzičko šolo v Vršču.

Na temelju čl. 14 uredbe o vojno-muzički šoli Dj. Br. 18124 od 30. septembra 1932, se sprejme to leto 50 gojencev v vojno muzičko šolo.

Prošnje je vlagati do 15. oktobra t. l. na naslov: »Komandantu Vojne muzičke šole u Vršču«.

Priložiti je treba sledeče dokumente:

1. domovnico, s katero dokaže, da je državljan kraljevine Jugoslavije;

2. krstni list, s katerim dokaže, da ni mlajši od 14, a ne starejši od 16 let;

3. šolsko spričevalo, da je dovršil najmanj 4 razrede osnovne šole;

4. ako ne prihaja direktno iz šole, npr. npr. spričevalo, da je neoporečen. To spričevalo mora biti taksirano z 20 Din in priloženih še 10 Din za njegovo overovljenje;

5. izjavo roditeljev ali skrbnika, da more stopiti v vojno muzičko šolo (taksirano s 30 Din in 10 Din priložiti za overovljenje);

6. obvezo starišev ali skrbnika, da so pripravljeni plačati vso materialno škodo, ki bi jo gojenec napravil državi, ali ako bi bil odpuščjen po odredbah 1. in 2. čl. 40 uredbe o vojno-muzički šoli, ali radi slabega zadržanja, t. j. da poravnajo vse stroške vzdrževanja za doslužen čas (plačo, hrano, obleko, šolske potrebščine in ostale državne stvari; taksirano z 20 Din in priloženih 10 Din za overovljenje);

7. kandidat mora lastnoročno spisati prošnjo in poleg drugega navesti: »obvezujem se držati vseh sedanjih

Iv. Vuk:

Ukradeno sonce

(Po ustnem izročilu.)

»Če se prepirata dva, tretji dobiček ima, pravi vaš evropski pregovor,« je rekel nekega luninega večera moj znaneč, učenjak, Kaljan Dusta, kar je po našem »Sodružno pero«, iz plemena Uzbekov, ki žive v Turkestanu.

Sedela sva pod vitkimi jagnjedi. ki so stali ob jarku, v katerem je žuborela voda, mrzla in čista kot kristal, izpeljana iz mogočne Amu Darije, kar je po našem toliko kakor »blodna reka«.

Luna je gledala z visokega neba na Samarkandske ostanke nekdanje veličine mogočnega Tamerlana in stepe so se zdele, kako da so začarani kraji iz Šeherezidinih tisočinenih noči.

V takem pravljicnem vzdušju je prijetno sedeti pod jagnjedi. Duša se človeku povzpne v svobodno vzdušje azijskega luninega večera in zaživi z nenavadnimi občutki skrivnostnih dogodkov.

»A kako je pri vas tukaj na jutro, vem, s tistim pregovorom,« sem vprašal.

»Povedal ti bom zgodbo o ukradenem soncu. Ni zapisana na glinenih tablicah sumerijske preteklosti. Ustno izročilo je, ki prehaja od roda do roda med Sarti, Uzbeki, Kirgizi, Turkmeni in Tatari...

Zgodilo se je namreč tiste dni, ko so živeli Sarti, Uzbeki, Kirgizi, Turkmeni in Tatari prav zadovoljno in brezskrbno, da je prišel v to deželo in med to ljudstvo nek čarodej, ki mu je bilo ime Barabir, kar je po vašem nekako kakor: »Vseeno«.

Kaj ga je prignalo v to deželo, se ni moglo dognati.

Čuden nauk je namreč učil:

»Ti sam si vse. Tvoj 'jaz' je kakor bog.« In kar je bilo še bolj čudno, ni nastopal v govorilnicah, nego je hodil

v jurte* in skrival svoje besede za stenami.

Ljudje so postajali nekoliko drugačni. Prej se ni nikdo zmenil, če je kdo odgrnil steno svoje jurte in dal, da je sonce sijalo v stanovanje. Sedaj so spraševali:

»Zakaj spuščáš ti sonce v jurto, če to delam tudi jaz? ... Kdo ti je dal pravico, da jemlješ, kar ni tvoje?«

In zgodilo se je, da je celo poglavar ukazal:

»Samo jaz in tisti, ki jim dovolim, smejo spuščati sonce v svoje jurte. Kdor krši ta moj ukaz, bo obglavljen.«

»Začeli so se prepiri, zalezovanja, potuhnenost. Vse zdrave lastnosti turkestarskega ljudstva so se poskrila in vsa brezskrbnost je izginila.

Barabir, čarodej, pa je hodil okrog in šepetal:

»Poženite sonce! ... Ono je krivo. Če bi ga ne bilo, bi ne bilo spora. Zakaj vam bo? ... Ne vidite, da je ono vzrok vsemu zlu?«

In to šepetanje je padalo na rodovita tla, zakaj nezadovoljstvo in punt sta dobro gnojišča. In klice, ki vznikajo iz takega gnojišča, so najbolj dovzetne vsaki maski, ki se jim zna prikupiti z močnimi besedami, samovoljno vzbujajoči...

Zato so vedno pogostejše vzklikali: »Proč s soncem! ... Če ga ne smemo spuščati v svoje jurte, naj ga nimajo tudi poglavarjevi. Barabir, odnesi sonce in ga skrij!«

Ko je čarodej Barabir slišal te krike, je zadovoljno stisnil glavo med ramena, se zarežal s stisnjenimi zobmi in rekel: »Razmajal sem pojem skupnosti turkestarskega ljudstva. Nisem sejal zastonj semena osebnosti. Sonca nečejo več, zakaj ker vsega vsak sam ne more vzeti, naj ga zato nikdo nima. Zgodil se naj!«

Ko je to izrekel, je šel in ukradel sonce.

* Šotore.

In glejte, plemena turkestarska. Sarte, Uzbeke, Kirgize, Turkme in Tatarske je objel somrak in težila noč. Vseposod je pritisikal hlad. Spogledovali so se in spraševali, kaj je to, zakaj je to. In nikdo ni vedel odgovora.

»Kje je sonce,« so vzklikali. In še ti vzkliki so bili vsak za sebe, vsak je skrbel, da nista dva vzkliknila naenkrat, ker bi to pomenilo, da drug pri drugem išče pomoči.

Vse to je trajalo mnogo dni. Koliko, ni bilo mogoče dognati, ker ni bilo sonca, da bi računali. Obup je postajal vedno večji. In v tem obupu se je zaslišal pri nekem zborovanju glasen vzklik:

»Sonce treba poiskati!«

In nenadoma je bilo vsem, kakor da jih je nekaj prijelo za srce.

»Poiskati ga treba,« so rekli vsi in še so djali:

»Ker smo ljudje in nimamo peruti, da bi poleteli na vse strani in celo v gore, posvetujemo se z živalmi in pticami. Saj tudi one trpe in še bolj kakor mi.«

Izrekli so in se sestali z živalmi in pticami. Živali in ptice so se vabilu odzvale, zakaj tudi njim je bilo neznošno brez sonca. Težka vprašanja so se stavila na zborovanju, mnogo besed je bilo izrečenih. Ali kako poiskati sonce, ni nikdo vedel svetovati.

Tedaj je predlagal nek glas iz nešteti:

»Sova, ki je gladka in spretna, krogar ki je drzen in močen, ter pevec petelin, — ki stoji tam na levi in drži svoj rdeči greben tako po koncu, kakor da je vse njegovo, naj bodo pooblaščeni, da poiščejo sonce!«

In vsi glasovi zborovalcev so se strnili v en krik:

»Pooblaščamo jih!«

Petelin pevec je zaplapolal s peruti in zapel:

»Kikeriki...
to sklep je vašega MI!
Zato vaše pooblastilo
bo sad rodilo;
kikeriki...«

In množice, ohrabrene, so še rekle:

»Posameznik naj ničesar sam ne podvzema. Vedno skupno, vedno solidarno. Išcite in najдите! ... In ko najdete sonce, povejte nam in postavili ga bomo vsi združeni kakor eden na mesto kamor spada. Zakaj, če ga lotite sami pojedinci, bi se lahko zgodila velika nesreča. Ne samo, da bi se nevarno ožgali, lahko bi vam tudi — kar bog obvaruj — padlo sonce iz rok, zakaj težko je in vroče, in bi se razbilo.«

»Dobro,« so odgovorili pooblaščenci. Pevec petelin pa je zapel:

»Kikeriki...
naj se zgodi.
Ko sonce izsledimo
brž vam sporočimo!
Kikeriki...«

Šli in leteli so pooblaščenci, odposlanci po turkestarskih stepah. Tudi kirgiške stepe so ogledali. Iskali so sonce po obširni, vse s solitrom in soljo pokriti stepi, »lačni stepi« imenovani. Iskali so ga okrog vodnjakov Kara-Kuduka, Džan Geldija pa do vodnjakov Soj-Kudaka in uškanskih studencev in strašni peščeni planjavi Kara-kum* imenovani.

Ali sonca ni bilo.

Tedaj so se posvetovali odposlanci in rekli:

»Napačna je naša pot. Kje bi naj skrtil čarodej Barabir sonce v teh peščenih puščavah, ko ni nikjer nobene votline. In potujoči potok bi ga odkril. Osušilo bi še te studence, ki so edino zatočišče in okrepčilo karavanam. Ali ga naj zatakne za grmičevje saksaulovo?«

Vsi so gledali drug drugega in rekli:

»Visoke so gore Pamirja in tisto sedlo ima polno jam. Kaj ni kakor nalašč

* Črni pesek — puščava severovzhodno od Aralskega morja.
** Saksaul je grmičevje cilindričnega vejja, ki je na videz brezlistnato. Les je težak, trd, a krhek s kaloriji kakor najboljši premog. Raste v stepah in puščavah od Urala do Altaja in Perzije ter Turkestanu.

predpisov uredbe, kakor tudi onih, ki bi se v teku mojega šolanja naknadno unesli v uredbo in da bom pri vojaški muziki odslužil dvojni rok od onega časa, kar bom gojenec vojne muzičke šole, vseeno ako se v muziko vpišem kot dovršeni ali nedovršeni muzičar-gojenec.

Prošnja se kolekuje s 25 Din.

S prošnjo in vsemi navedenimi dokumenti mora iti kandidat k najbližjemu vojaškemu kapelniku, da mu preizkusi posluš in ga pošlje k vojaškemu zdravniku. Vsak, ki bo sprejet, dobi preko svoje občine poziv, da se javi najbližji komandi vojnega okruha in da prejme brezplačno vozovnico do Vršca.

Ko dobi objavo za vožnjo, se mora javiti 1. novembra 1933 ob 7. uri zjutraj pri komandantu vojne muzičke šole v Vršču, da bo pregledan od strokovne komisije.

Šola traja 5 let.

Vsak se mora učiti obvezno po dva instrumenta.

Poleg tega imajo običajne vojaške vežbe in izobraževanje.

Na koncu 2. tečaja komandant v polvoljnem slučaju imenuje za kaplarja muzičarja III. nižjega razreda in ga razporedi k vojaški godbi.

Nekaj o vprašanju zaposlovanja invalidov.

Invalidski zakon ima dovolj obsežno določbo glede zaposlovanja, ako bi se povsod vpoštevala.

Poleg tega, da daje prednost za državne in samoupravne službe, posega še na večja privatna podjetja, da morajo zaposliti saj 5% nameščenstva z invalidi.

V državni in samoupravni službi je že nekaj invalidov, največ takih, ki bi po svoji kvalifikaciji bili tudi drugače, ako ne bi bili invalidi.

Ona manjša ali nižja mesta, katerih je v državni službi skoro največ, t. j. dnevničarska, bi se lahko zasedla mnogo bolj z invalidi posebno mesta slug, vratarjev, čuvajev, mostninarjev i. t. d.

Tako bi mogli zaposliti tudi invalide brez posebne kvalifikacije v državni službi.

Taka mesta pa se navadno niti ne

razpisujejo, temveč oddajajo kar pod roko in po priporočilih. Na ta način invalidi ne dobe prilike, da bi izkoristili svoje pravice prvenstva.

Invalidi hodijo k svoji organizaciji, da bi jim povedala in preskrbela kaka službena mesta, ista pa sploh ne more vedeti kje so taka mesta prosta.

Primer so tudi mesta državnih ali banovinskih cestarjev.

Za nje je po vsakem razpisu pogoj, da prosilci ne smejo biti nad 30 let stari. Dovolj je invalidov, ki so kljub svoji hibi kot lažji invalidi fizično dovolj zmogni opravljati taka dela.

Toda službe cestarjev za nje na ta način sploh ne pridejo v poštev, ker danes vojnih invalidov nimamo manj kot 30 let starih.

Da bi dosegla določba o zaposlovanju invalidov po državnih in samoupravnih službah svoj namen, bi se moralo organizirati obveščanje oblasti, kadar se potrebujejo taki nameščenci. To se je takoj po vojni deloma že vršilo, pozneje pa je popolnoma prenehalo.

Kaj pa privatna podjetja.

Sklicujejo se na svoje obrtne in druge predpise in se delajo kakor da jih invalidski zakon sploh ne briga.

Zakon pa predvideva celo kazni, ako bi se to ne izvrševalo?

V tem oziru predvideva zakon tudi, da predpiše g. minister za socialno politiko in narodno zdravje, v sporazumu z ministroma za trgovino in industrijo ter za poljedelstvo, natančnejše odredbe.

Mi toraj mislimo, da bi morala ta ministrstva nekako pritisniti na večja podjetja, da bodo vpoštevala določbe glede zaposlovanja invalidov po svojih podjetjih, kakor določa invalidski zakon.

Določiti bi se morala vsekako neka oblastvena kompetenca, ki bi za to skrbel in izrekala kazni.

Na ta način bi se določba, ki ima pravi dober namen, šele oživotvorila. Invalid se danes obrača na neko tovarno, da bi ga zaposlila, ona pa ga odklanja. Sklicevanje na prvenstvo ne zaleže nič. Kdo naj se po tem za invalida potegne? Navadno pride k invalidski organizaciji. Ona včasih z lepim mledovanjem eventualno doseže, največkrat pa tudi ne more.

Borze dela, ki imajo tudi nalog prvenstveno najti delo invalidom, ne vo-

dijo tozadevno nobene specialne evidence o njih. Nimajo pa tudi eksekutive, ki bi mogla prisiliti neko podjetje, ako odklanja sprejem invalida.

Včasih se invalidi ali pa tudi organizacije obračajo na sresko načelstvo, kot politično oblast, da naj v smislu invalidskega zakona posreduje. Tudi to posredovanje, ki se gotovo v neki obliki izvrši, nima pozitivnega rezultata.

Če že invalida trpe vsled takega zmanjšanja njihove zaščite, je za nje najvažnejši pogoj, da bodo mogli samostojno živeti.

To pa bodo mogli le, ako dobe službe. Mi imamo mnogo invalidov, ki se morajo samo vsled svoje pohabljenosti klatiti brezposelni okoli in trpeti veliko bedo. Takih slučajev se vidi dan na dan dosti pri organizacijah, kjer ti ljudje mledujejo. Domačije jih ne morejo živeti in jih tudi niso dolžne, največ pa je takih, da sploh nikogar in ničesar nimajo.

Nasprotno pa invalidskih hiralnic nimamo in je v invalidski dom sprejet lahko samo pretežki invalid, ki mu je treba tuje pomoči, to je da je za vsako delo sploh nesposoben.

To vprašanje je najvažnejše za invalide.

Po smislu in potrebi se zelo razlikujeta vrsti zaščite, ako se nudi n. pr. kmetu-invalidu, obrtniku-invalidu, ali uradniku-invalidu mesečni priboljšek 40 Din (kar sploh nima smisla zaščite) ali pa, ako se brezposelnemu, pohabljenemu, lačnemu in bosemu invalidu preskrbi služba, ker je brez pomoči ne more dobiti.

Kdor pravilno pojmuje invalidsko vprašanje, mora sprevideti, da so najpotrebnejši življenjski socialni problemi in ne podporni.

Vsekako pa to vprašanje ni težko, ali iz fiskalnih ozirov nemogoče za urediti, ako se primorano uvrsti med javne službe za to potrebne invalide, ki so se dovolj žrtvovali, da dobe primerna mesta na tem svetu.

Iz socialnega in moralnega stališča, bi morali podjetniki, službodavci in vsa javnost sama imeti toliko sočutja in volje.

Ker pa tega do sedaj ni bilo, morajo raje oni ki mislijo v bodoče, popravljati in urejevati invalidsko vprašanje, gledati na ta najvažnejši problem in ga

urediti tako, da se bo v polni meri lahko izvajal.

To bo največ pomagalo k povoljnější rešitvi invalidskega vprašanja.

NEKAJ POJASNIL GLEDE ODKUPNIN.

Vedno vprašujejo posamezni, koliko bi dobili ako zaprosijo za odkupnino?

Za to hočemo dati nekoliko pojasnil iz dotičnih predpisov, po katerih se daje odkupnine.

Odkup se ne daje manj kot za 5 in ne več kot za 15 let.

Število let se določa po izvidu zdravniškega pregleda. V poštev prihaja pohaba in poleg tega še splošno zdravstveno stanje.

Pri dokladah za žene se gleda na starost in zdravstveno stanje, za otroke pa dovršena leta starosti (16 let).

Za določitev se množi osnovna invalidnina:

Za 5 let s številom	4.25,
Za 6 let s številom	4.90,
Za 7 let s številom	5.50,
Za 8 let s številom	6.24,
Za 9 let s številom	6.82,
Za 10 let s številom	7.30,
Za 11 let s številom	7.86,
Za 12 let s številom	8.38,
Za 13 let s številom	8.86,
Za 14 let s številom	9.29,
Za 15 let s številom	9.90.

Na tej podlagi izračunana odkupnina se prosilcu ponudi in ako je zadovoljen izjavi, da jo sprejme, če pa ne pa izjavi, da je ne sprejme.

Pripominjamo še to, da osebe, katere vzamejo odkup, uživajo nadalje le še zaščito zdravljenja, ortopediranja, izgube pa poleg invalidnine in vsega drugega tudi 3 kratno polovično vožnjo.

Brezplačno zdravljenje in oskrba v vojaških bolnicah.

Ministrstvo vojske in mornarice je izdalo dne 30. avgusta t. l. pod Dj. Br. 17778 sledeče:

»Na koncu teksta toč. 68 pravilnika za izvrševanje odredb zakona o ustroju vojske in mornarice se doda odstavek, ki se glasi:

12. Plačevanja prehrane za čas zdravljenja v bolnici se oproščajo vojni invalidi v smislu §§ 16 in 18 invalidskega zakona ne glede na to, ako imajo pravico prejemati invalidnino ali ne.«

tisto gorovje ustvarjeno, da se skriva v njih votlinah ukradena reč in tudi nače sonce?»

In hkrati, ko so to izrekli, jim je bilo jasno, da sonca ni skritega v puščavi Kara-kum, nego tam v tistih gorah, katerih ledeniki bleste kakor diamanti tudi brez sonca, ali morda pod žarki kje tam skritega sonca.

Tako je, prijatelj Evropejec, da navadno ljudje nekaj pokrenejo, preden premislijo in pretuhtajo, če je prav tako. In zato toliko brezplodnega dela.

»Veliko je bilo iskanja po peščeni puščavi Kara-kum, ki je toliko kakor črni pesek,« so rekli, ko so premislili. »Brezploden je bil trud, ker ni bil premišljen. Kako naj bo pesek temelj nečemu? Skale so osnova za temelj, a ne pesek.«

Ko so to izrekli, so odposlanci; sova, krokari in pevec petelin odleteli na strmine palmirske.

In glej, ko so tako iskali in prestaknili vse kotline in razpoke, so naleteli na neko pečino pod najlepšim lednikom. Videli so, da s tega lednika teče curkom voda, kar je drugače nekaj nenavadnega, zakaj premalo je toplote, da bi lednik v curkih izcejal vodo. Voda se je zbirala v strugo in odtekala dalje v dolino.

»Glejte,« so rekli odposlanci. »Nova reka teče po turkeških planjavah. Vije se proti Aralskemu morju, a glejte, ne dosega ga. V pesku se izgublja tam v Kara-kumu.«

In spogledali so se, zakaj nova reka je izdolbla svojo strugo po Turkestanu in to je danes Sir-Darja, kar je toliko kakor »Oblastna reka.«

Ali nova misel se je polastila odposlancev: sove, krokarja in pevca petelina.

In rekli so:

»Iskanje po pesku Kara-kum nas je naučilo, da treba vsako reč prej preštudirati, preden se lotimo posla. Glejte, lednik se tali, led blešči kakor diamant.

Kaj more biti vzrok?... Da ni sonce s svojim žarom in svetlobo kje tu skrito?»

In glej, ko so to izrekli, so se ozrli in zagledali v tisti pečini razpoko. Globoko je segala v pečino. Pogledali so, videli, da šviga iz nje zlati snop sončnih žarkov.

Sova je zamahnila s svojimi mehкими peruti in zaklicala:

»Hu, hu...
Sonce je tu!
Zletim in ga vzamem.
Iz ječe snamem...
Hu... hu...«

In ni vprašala krokarja in pevca petelina, če hočeta z njo, ni se zmenila za naročilo ljudstva, ki je naročilo, če najdejo sonce naj ga sami ne osvobajajo, da se ne zgodi nesreča. Zletela je skozi razpoko v tisto kotanjo. Nič ni pomišljala, samo planila je k soncu in ga zgrabila z močnim svojim kljunom... Ali dragi Evropejec, resnično je starodavno svarilo, pregovor in ustno izročilo: Ne lotevaj se ničesar nepripravljen! In ničesar sam brez opore...

Sova ni mislila na to svarilo. Poznala ga je gotovo, a tisto svarilo-pregovor ji je bilo, kakor mnogim, ki površno mislijo, le nekakšna poezija, ritjetno zvoneča.

Ko je sova zgrabila za sonce in zavdušeno s samozavestnim glasom vzkliknila:

»Hu, hu...
Sonce, sonce.
Zdaj si moje...
Hu... hu...«

se ji je mahoma stemnilo pred očmi. Zakaj premogočen je bil nenaden sončni sijaj nezavaranemu očesu. Vsled silnega sončnega žaru se ji je prej lep in raven kljun skrivil. Vsa preplašena je sova odskočila in odletela iz kotanje v strahu, da se ji še kaj hujšega ne pripeti.

»Prijatelj,« je rekla krokarju. »Zleti ti po sonce. Prelepo je, a skoro bi oslepela...«

Krokar, ki je že prej nevoljen ugotovil, da sova ni prav ravnala, da je sama odletela po sonce, in je v mislih želel, da ga ne dobi, je rekel samozavestno:

»Kvar, kvar.
Kaj mi mar.
Kaj mi mar
sonca žar.
Poglavar
bom mu jaz... Kvar, kvar...«

Zaprl je oči in zletel v kotlino.

Dolgo ni bilo krokarja nazaj. Sova je še nevoljno hodila po pečini in pogledovala v kotlino.

»Da si ne osvoji sonca,« ji je vstajalo v mislih.

Ko pa se je krokar vrnil, tudi on ni prinesel sonca. Bil pa je ves sajasti kakor dimnikar in tudi njegov kljun je bil pokvarjen:

»Kvar! Kvar...
je žalostno zagodrnjal.
»Strašno me je sončni žar
ožgal, ožgal...
Kvar, kvar!...«

Sova je škodoželjno stresla z glavo in rekla pevcu petelinu:

»Hu, hu... vrsta je na tebi... Ne oklevaj! Pokazati moramo mi trije tistim, ki so nas poslali, da smo mi, ki smo jih obdarovali s soncem.«

Pevce petelin pa je rekel:

»Nista ga mogla vidva, ker sta vsak zase hotela osvoboditi sonce, kakor ga naj osvobodim jaz sam? Ali niso rekli ljudje, ko so nas pooblastili in katerih odposlanci smo, da jim naj sporočimo, ko najdemo sonce. Skupno združeni ga bomo postavili na mesto kamor spada.«

Sova pa je mahnila s peroti:

»Ah, kaj... Hu... hu... Mi smo ga našli. Zakaj bi imeli drugi enake koristi.«

»Tako je, kvar kvar,« je odgovoril krokari.

Pevce petelin pa je dvignil glavo s svojim rdečim grebenom ponosno in samozavestno. Skočil je na pečino, pod

katero je bilo zaprto sonce. Izprsil se je, zamahnil s peruti in zaklical, da se je razlegalo po gorovju in lačni stepi in po Kara-kumu tja do vodnjakov Kara-Kudaka, Djan-Geldija, Sej Kudaka in do uškanskih studencev in še dalje preko mej:

»Kikeriki...
Hajd, kvišku vsi...
Sonce zlato tu blišči...
Kikeriki!...«

Ta klic je vzdramil ljudstvo Sartov, Uzbekov, Kirgizev, Turkmenov in Tartarov iz čakanja. Zganili so se trumoma in prihajali na planino. Dobro pripravljani so skrbno osvobodili sonce iz njegove ječe ter ga odnesli v njegov grad tam za gorami, odkoder se bo zopet izprehajal po gladkih nebesnih cestah in ogreval, razsvetljeval in poživiljal turkeštansko deželo in ves svet...

»Takšno je to ustno izročilo iz davnih dni,« je rekel moj znanec, učenjak Kalljan Dusta iz plemena Uzbekov, ki žive v Turkestanu. In še danes sova ne more prenašati svetlobe, krokari pa je vedno črn. Pevca petelina pa so povabili ljudje v svojo vas, da jim vsako jutro oznanja prihod sonca s klicem:

»Kikeriki...
Hajd, vstanite vsi...
Sonce, sonce že žari!...«

»In prišel bo dan in ni več daleč, ko ne bo več preprirov,« je še pristavil Kalljan Dusta, kar je toliko kakor »Sodružno pero«. Sonce bo grelo in poljubljalo s poljubi svobode in ljubezni vse in vsakega. Zato ne spimo, da bomo dostojni njegovega prihoda.

V jarku je tiho žuborela voda, čista kot kristal in hitela mimo vitkih jagnjedov, luna pa je umivala svoj obraz v njeni gladini. Moje misli pa so bile pri soncu.

»Ali kmalu vzideš?...«

Naše gibanje.

Ptuj. Cenjeni tovariši in tovarišice ter prijatelji vojnih trpinov! Obveščamo Vas, da nam ni bilo mogoče prirediti tombole tako, kot smo to objavili v prejšnji številki. Kakor vam je vsem znano, smo imeli v Ptuj 8., 9. in 10. t. m. veliko slavnost CMD. in Sokolskega društva. Ljudstvo se je hotelo ob tej priliki vsepovsod izkazati in je bilo radi tega precej gmotno prizadeto. V nedeljo 17. pa je velika večina šla na Ptujsko goro. Tam so se tudi žepi praznili tako, da tudi 24. t. m. ni bilo pričakovati take udeležbe, kot si je mi želimo. Odločili smo se radi tega, da priredimo našo tombolo šele 1. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne na Tyrševem trgu, t. j. na Novem trgu proti sreskemu načelstvu. V slučaju dežja pa prihodnjo nedeljo istotam ali pa v Društvenem domu. — Tombola se bo pričela točno ob določeni uri. Prosimo, povejte vsem, da bodo pravočasno prišli in si že vnaprej nabavili tablice, ki se bodo dobile v vseh ptujskih trafikah in pri drugih prodajalcih po mestu. Pri nakupu pazite na naš žig, ki je na hrbtu vsake tablice. — Vsak, kdor ima količnik sreče, bo nekaj zadel in v tem upanju Vas k polnoštevilni udeležbi vabi

Kraj. odbor UVI. Ptuj.

Velika invalidska tombola Krajevne odbora Udr. voj. invalidov v Mariboru, katera se je vršila v nedeljo dne 3. septembra t. l. ob 14. uri na Trgu Svobode v Mariboru, je bila po udeležbi občinstva iz mesta in okolice Maribora, prav dobra. — Od devetih glavnih dobitkov so dobili: Prvo tombolo Din štiri

naš pravi domači izdelek!

Ivan Bizovičar
Ljubljana

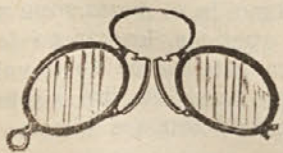
vrtnarstvo -- cvetličarna
Kolezijska ul. 16 Miklošičeva c. 7
Telefon 26-68

Ima v zalogi vedno sveže cvetlice v vseh barvah. Izdeluje najmodernejše poročne šopke.

Prevzema aranžmaje. — Izdeluje sveže žalne in jubilejske vence.

V zalogi tudi razni trakovi.

Naročila za Vse Svete se sprejemajo v cvetličarni. — Cene solidne!

Očala, ščipalce, umetna očesa, daljnogleda, foto-aparata, toplomere, barometre itd. kupite v veliki izbiri najcenejše pri

Fr. P. Zajec

izprašan optik in urar
LJUBLJANA, Stari trg 9.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine.
Ceniki brezplačno.

tisoč v gotovini Josip Jezernik, ključavničarski pomočnik iz Ruš, drugo tombolo Din tisoč Engelbert Sicherl, trgovski nastavljenec iz Maribora, tretjo tombolo Din 500 Alojz Rues, slikar iz Maribora, četrto tombolo Din 500 Blaž Plohl, viničar iz Ruš, peto tombolo Din 500 Vladislav Blažič, dijak iz Maribora, šesto tombolo Din 500 Stupan Ivan, ključavničarski pomočnik iz Ruš, sedmo tombolo Din 500 Bedenik Franc, ključavničarski pomočnik iz Maribora, osmo tombolo en voz premoga Roza Stančič-eva, žena potnika iz Maribora in deveto tombolo, razne oblačilne in življenjske potrebe Ivana Pezdček-ova iz Maribora. — Krajevni odbor se vsemu občinstvu prav iskreno zahvaljuje za tako lepo udeležbo. Zlasti najsrčnejša zahvala vsem dobrotnikom, obrtnikom, trgovcem in industrijcem, ki so prispevali materialno v prid najrevnejšim vojnim žrtvam ter se priporočamo za nadaljno naklonjenost.

Mokronog. Javlja se vsem članom in članicam ter prijateljem vojnih invalidov, vdov in sirot, da priredi Krajevni odbor v Mokronogu v nedeljo 8. okt. t. l. ob 15. (3.) uri popoldne v Mokronogu na vrtu našega dobrotnika in prijatelja, g. Majna Aleksandra invalidsko tombolo. V slučaju slabega vremena pa v salonu. Tablice po 2 Din se bodo dobile isto nedeljo pri odbornikih in po ulicah ter pred pričetkom tombole na licu mesta. Lepih in koristnih dobitkov bo veliko. — Ker je čisti dobiček te tombole namenjen za podpore revnemu članstvu tuk. Krajevnega odbora, se vabi člane in članice, da pridno agitirajo med seboj in pri svojih prijateljih ter prijateljicah, da se te tombole v čim večjem številu udeležijo. Celo prireditve bo vodil naš nepozabljeni, neustrašeni in vzorni delavec za naše vojne žrtve, bivši večletni tajnik in blagajnik, tov. Kramaršič Roman, ki je bil od tuk. sreskega sodišča premeščen k okrožnemu sodišču v Ljubljano. — Istočasno se poziva one člane in članice, ki še niso za to in pretečeno leto plačali članarine, da to čimprej poravnajo v pisarni Krajevn. odbora v Mokronogu ob določenih nedeljah.

Tržič. Krajevni odbor UVI. v Tržiču naznanja vsem svojim članom, da se vrši letos invalidska tombola v Tržiču enkrat v mesecu novembru. Že danes pozivamo vse člane, da jo podpirajo vsak po svoji moči. Odbor bo razposlal v začetku novembra vsem svojim članom nabiralne pole, da bo zamogel vsak v svojem okolišju od svojih prijateljev in znancev pobrati dobitke in pristojevoljne prispevke za tombolo. — Opozorjamo in prosimo vse naše člane, da nam ne vračajo z raznimi izgovori nabiralne pole prazne. Vsak naj stremi za tem, da bo prekosil svojega tovariša, da bo čim več nabral. Ne nalagajte vsega dela odboru, ker isti sam tudi ne more delati čudežev. — Nabiranje prispevkov se bo uredilo tako, ako bo količnik mogoče, da bo prišel naš tajnik Vinko Cigler sam dovsakega člana, ki ima nabiralno listo in se bo udeleževal z njim nabiranja tako, da nikogar ne bo treba biti sram. Vsak bo o tem, kdaj bo prišel tajnik na njegov dom, pravočasno obveščen in upamo, da bo s tem ustrezno vsem našim članom, kateri bodo dobili nabiralne pole. — Prosimo vse člane, da se prijavijo že sedaj pristojevoljno za nabiranje dobitkov in prispevkov. Nekateri naši agilni člani so se nam

že vnaprej stavili na razpolago. Dan nabiranja se bo lahko kar določil. Pokazali bomo, da smo ena družina, da smo vsi za enega in eden za vse, da olajšamo bedo našim najrevnejšim članom. — V letošnjem letu smo z našimi prireditvami precej zamudili, kar pa ni krivda odbora, pač pa so krive današnje razmere. Odbor si je nadel nalogo, da hoče to nadomestiti. Zakaj se ni moglo vsega storiti ne bomo razpravljali na tem mestu, pač pa bomo povedali na občnem zboru, ko bo odbor polagal račune o svojem delu. Odbor namerava prirediti v zimskem času tudi več tovariških sestankov po našem sodnem okraju, da zamore članstvo informirati o invalidskem vprašanju in k tem pritegniti tudi našo javnost. Pri takih prilikah se bodo vršila tudi razna predavanja. Za enkrat so namenjeni taki sestanki v župnijah Kovorju, Križah, Sv. Ani, Sv. Katarini, Dupljah in Podbrezjah. Podrobno o vsem tem bo odbor sklepal na eni svojih prvih sej, in bo članstvo pravočasno obveščeno. — V Tržiču bomo proslavili spominski dan v vojni padlih in umrlih naših tovarišev s celodnevni sporedom dne 29. oktobra. Natančen spored bo pravočasno naznanjen vsem našim članom in našim tovarišem iz vojnih poljan. — Vse naše članice vojne vdove pa naprošamo, posebno one iz Tržiča, da okrasijo za ta dan spomenik v vojni padlih na tržiškem farnem pokopališču. Naš prijatelj in dobrotnik, g. Voglar se tem potom naproša, da nam zopet opremi spomenik padlih, kakor lansko leto, z razsvetljavo. Gospoda vojnega kurata Fr. Bonača pa vljudno naprošamo za ta dan, da se nam stavi na razpolago, da opravi v tuk. farni cerkvi molitve za mrtve in tudi pred spomenikom in govor pri sv. maši. — Za nedeljo 22. oktobra se pripravlja vojna igra »Orkan«, katera bo temu spominskemu dnevu zelo primerna, ako bo mogoče dobiti v to svrhu dvorano v Tržiču. V tej igri se nam bodo zbudili spomini na dan napovedi vojne in končno na dan našega osvobojenja, ko se prikaže zvezda rešiteljica in nastane naša domovina kraljevina Jugoslavija. — Naše člane in vojne tovariše vabimo, da se udeleže tega spominskega dne vsi do zadnjega.

Tržič. Krajevni odbor UVI. v Tržiču pozivlja vse svoje člane, kateri še nimajo poravnane članarine za letošnje leto, da to store čimprej, ker odbor ne bo razpošiljal nikakih posebnih opominov. Vsak naš član dobi list »Vojni invalid«, zato naj velja za vse tiste, ki so v zaostanku na članarini ta opomin, da jo poravnajo prej ko mogoče. Kdor ne more priti osebno, naj piše po pošto položnico, ki se mu bo poslala. — Odbor namerava prirediti v mesecu decembru in to pred božičnimi prazniki za svoje člane, kateri bodo imeli poravnano članarino, božičnico v večjem obsegu in napraviti še posebno veselje našim malčkom, na kar opozarjamo že danes. Potrebno je, da vsi prijavitelji Vaše otroke Krajev. odboru že sedaj, da se bodo mogli vpoštevati o priliki božičnice, in jim bo možno napraviti veselje. Prijave se sprejemajo v pisarni našega združenja, ki je zaenkrat odprta še vsak dan od 9. do 14. ure, ob nedeljah pa samo od 9. do 10. ure dopoldne. V slučaju, da bi nastale v uradnih urah kakšne spremembe, se bo članstvu pravočasno naznanilo. — Toliko za enkrat v vednost in ravnanje vsem našim članom.

Odbor.

Zagorje. Krajevni odbor pozivlja vse one invalide in vdove iz Litije in okolice, ki so se udeležili sestanka dne 10. septembra t. l. v gostilni Lap, da se vpišejo v Udruženje vojnih invalidov, Krajevni odbor Zagorje. Udeležba sestanka je pokazala, kako se vojne žrtve resnično zanimajo za zboljšanje sedanjega položaja. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. Po poročilu tuk. predsednika je predlagal blagajnik, da se pristopi v stanovsko organizacijo, ki je edino zatočišče vojnih žrtv. To dokazuje slučaj, da imajo vdove čez leto dni doma priznanice za zaostanke iz prejšnjih let, kljub temu, da jih Dravska finančna direkcija ponovno pozivlja za pošiljatev prošenj s priznanicami. Mnogi so zamudili rok priziva, ker niso vedeli, da bi se morali v letu 1929 prijaviti. — Krajevni odbor je postavil dva poverjenika v Litiji, da se pri njih zglase vsi oni, ki bodo imeli s prošnjami in drugim opraviti. Zglašajo naj se v trafikah tov. Vizler Cirile ali v lokalu tov. Rožuna Rudolfa, fotografa v Litiji. — Kljub temu, da je tov. Križaj prečital pravila Udruženja ter pojasnil točko za točko in namen, je ob vpisovanju članstva odšlo dve tretjini, ne da bi pristopili kot člani. — Tovariši, pomnite, da v sili odbor ne bo iskal posameznikov, temveč nasprotno!

Odbor.

Raznoterosti.

Radi pritožb. Krajevni odbori, ki pošiljajo Oblastnemu odboru akte za sestavo pritožb ali ponovnih sojenj, naj vedno na rešenjih ali v dopisih označijo, kdaj je bilo kako rešenje dostavljeno. Pazijo naj, da se taki akti ne dostavljajo zadnje dni, ali pa naj se vsaj predmeti označijo kot nujni.

Na kongres Fidaca so odpotovali naši zastopniki in sicer predsednik Središnega odbora tov. Nedič z nekaterimi drugimi tovariši. Vršil se je v Casablanci. — Upamo, da bomo prihodnjč mogli prinesiti poročilo o njegovem delu v tej svetovni organizaciji bojevnikov. Delegati so se baš vrnili.

Lovrič Lujo, slepi invalid-podpovkovanik in predsednik Udruženja rezervnih oficirjev iz Beograda, se je na povratku iz Kongresa Fidaca ustavil v Ljubljani. Imel je več predavanj po srednjih šolah, dne 29. septembra pa je predaval tudi na akademiji Rdečega križa v Unionski dvorani. — Invalidi, kakor tudi vse druge bojevniske organizacije, posebno pa dobrovoljci, so ga prijazno sprejeli. — Podrobnosti o njegovih predavanjih bomo objavili prihodnjč.

Tuberkuloza v Jugoslaviji. V naši državi je tuberkuloza jako razširjena bolezen. Leta 192 je umrlo v državi 38.083 oseb za tuberkulozo, leta 1925 35.806, leta 1926 36.913, leta 1927 38.025, leta 1928 38.570 in leta 1929 41.371 oseb. Za tuberkulozo boleha v državi nad 1.300.000 oseb. To so podatki iz statističnega pregleda, ki pa ne more biti popolna, ker statistika ne zajame vseh bolnikov, ki boleha za to zavratno boleznijo.

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Fricko Juvan, Kolodvorska ul. 35. Tiska tiskarna „Slovenija“ v Ljubljani. — Predstavniki za tiskarno: Albert Kolman.

Vabimo Vas,
oblečite se pri nas!
Po svojem okusu si izberite oblačilnih potrebščin.

Za mal denar — Trenchcoate, suknje, obleke, perilo in drugo.

A. PRESKER

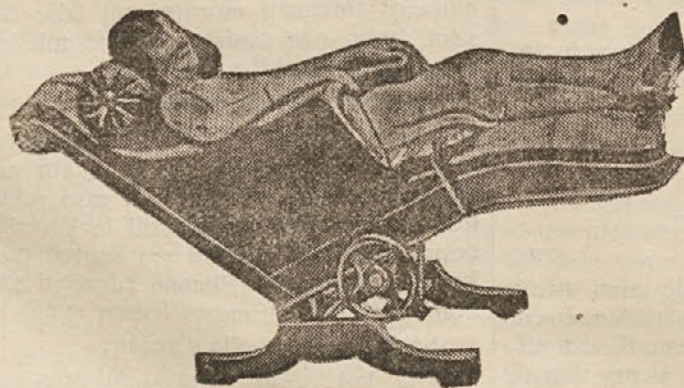
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Julija Polajnko

Izdelovanje in barvanje klobukov ter volneni izdelki domače izdelave.

LJUBLJANA, Klunova ulica 7

Patentni zložljivi fotelj

posebno priporočljiv za bolnike, kateri trpe na astmi ali drugih bolečinah v nogah.

Priporoč se tudi za vsa v tapetniško stroko spadajoča dela po najnižjih cenah.

I. Klobčaver, Ljubljana, Poljanska 17
(dvorišče)